Akademia Muzyczna im. S. Moniuszki w Gdańsku

Wydział Instrumentalny

Marcin Kozioł

„Miejsce gitary we współczesnej partyturze kwintetu gitarowego na przykładzie utworów P. Mossa, N. Kuhara i A. Ourkouzounova”

Promotor: dr hab. Robert Kwiatkowski

W mojej pracy doktorskiej opisywane są trzy kompozycje na gitarę i kwartet smyczkowy powstałe na przestrzeni ostatnich trzech dekad, a ich autorzy pochodzą z różnych środowisk muzycznych i krajów (Słowenia, Bułgaria, Polska). Celem pracy było udowodnienie tezy, iż w obecnych czasach gitara posiada wystarczające walory brzmieniowe zapewniające jej równorzędne miejsce w partyturze zespołu kameralnego z kwartetem smyczkowym.

Dołączona do pracy płyta CD zawiera następujące kompozycje:

- Piotr Moss – *Form X*
- Nejc Kuhar – *Quintet No. 1*
- Atanas Ourkouzounov – *Concerto da camera*

Istotnym czynnikiem, który wpłynął na moją decyzję napisania pracy opartej o kompozycje współczesnych twórców jest żywy kontakt na linii wykonawca-kompozytor, a wywiady z nimi przeprowadzone stanowią istotne i wiarygodne źródło moich badań.

W rozdziale pierwszym *Zarys form muzykowania zespołowego z udziałem gitary i instrumentów smyczkowych w ujęciu historycznym* nakreślam pierwsze ślady kameralnego muzykowania gitary z instrumentami smyczkowymi, biorąc pod uwagę najważniejsze duety, tria, kwartety i kwintety, poddając je krótkiej charakterystyce.

W drugim rozdziale *Ewolucja języka muzycznego partii gitary w partyturze kwintetu gitarowego* na podstawie wybranych przykładów omawiam, jak zmieniało się postrzeganie gitary w tej formacji gry kameralnej na przestrzeni wieków.

W rozdziale trzecim zatytułowanym *Dzieło artystyczne i jego opis* dostarczam podstawowych informacji o okolicznościach powstania omawianych utworów z komentarzem kompozytora, a także poddaję je analizie, zwracając uwagę na zagadnienia wykonawcze gry kameralnej.

Oprócz omawiania utworów już powstałych poświęcam w swojej pracy uwagę zjawisku inspirowania kompozytorów nie będących gitarzystami, co przyczynia się do ewolucji repertuaru, a także zmiany myślenia o naszym instrumencie. Wprawdzie coraz większa liczba kompozytorów nie będących gitarzystami przekonuje się do poświęcania utworów temu instrumentowi, jednak wciąż panuje powszechne przekonanie, że komponowanie na gitarę jest zadaniem bardzo trudnym i wymagającym dużego znawstwa, co dobrze ilustruje cytat Hansa Wernera-Henze w programie premiery *Royal Winter Music* w 1977 r.:

„Gitara (...) jest instrumentem z wieloma ograniczeniami, ale też wieloma niezbadanymi przestrzeniami pośród tych ograniczeń. Posiada bogaty dźwięk potrafiący ująć wszystko, co da się znaleźć w gigantycznej współczesnej orkiestrze; lecz należy zacząć od ciszy, żeby to zauważyć; należy zamilknąć i całkowicie wyeliminować hałas."

Stanisław Moniuszko Academy of Music Gdańsk

Instrumental Faculty

Marcin Kozioł

„The position of the guitar in the contemporary score of the guitar quintet based on the pieces by P. Moss, N. Kuhar and A. Ourkouzounov"

Promoter: Robert Kwiatkowski, PhD.

My dissertation is based on three pieces for guitar and string quartet written within the last three decades by contemporary composers from Slovenia, Bulgaria and Poland. The main goal of the work was to prove the thesis that nowadays the guitar has reached a certain level of sound qualities that enable it to be considered as an equal to bowed instruments in the chamber music pieces for guitar quintet.

The CD attached to this dissertation includes the following pieces:

- Piotr Moss – *Form X*
- Nejc Kuhar – *Quintet No. 1*
- Atanas Ourkouzounov – *Concerto da camera*

A very important factor which encouraged me to focus on guitar quintet pieces was a chance of direct contact with the composers. Interviews I have made with them are reliable source of my research as well as creation of my artistic vision of the repertoire.

The work includes three chapters. In the first chapter I describe a large collection of pieces composed for guitar and bowed instruments (duos, trios, quartets and quintets) providing brief historical background for each epoch. The second chapter presents the evolution of the guitar part based on the individually chosen examples of pieces for guitar and string quartet. The last chapter includes analysis of the pieces that are the main topic of the dissertation, also recorded on the CD. Each of them is described with the same method providing general information, analysis and mentioning performing issues of the chamber music playing.

Despite describing pieces already written for the guitar I also pay attention to the activity of inspiring non-guitarist composers to dedicate their pieces to the guitar. It has a direct

influence on expanding repertoire as well as changing approach towards guitar. In fact there are more and more composers writing for guitar nowadays. However, it is still a widespread belief that composing for this instrument is a really difficult task. This is very well described by Hans Werner Henze in his note in the programme of the premiere performance of *Royal Winter Music (1977):*

„The guitar is a 'knowing' or 'knowledgeable' instrument, with many limitations but also many unexplored spaces and dephts within these limits. It possesses a richness of sound capable of ebracing everything one might find in a gigantic contemporary orchestra; but one has to start from silence in order to notice this: one has to pause, and completely exclude noise."